

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ СОВЕТЫ

КАРАРЫ

2021 ел, 9 август

№61

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасының Апас муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставы, Апас муниципаль районы Советы Регламенты нигезендә Апас муниципаль районы Советы карар чыгарды:

1. Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советы депутаты статусы турында кушымтада бирелгән Нигезләмәне расларга.

2. Түбәндәгеләрне үз көчләрен югалткан дип танырга:

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советының 2011 елның 24 сентябрэндәге «Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәне раслау хакында» 33 нче номерлы карары;

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советының 2017 елның 30 сентябрэндәге «Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советының 2011 елның 24 сентябрэндәге “Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәне раслау хакында” 33 нче номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында” 112 нче номерлы карары ;

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советының 2018 елның 24 августындагы «Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советы депутаты статусы турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» 174 нче номерлы карары;

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советының 2019 елның 27 апрелендәге «Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советы депутаты статусы турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» 220 нче номерлы карары;

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советының 2020 елның 30 апрелендәге «Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советы депутаты статусы турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» 291 нче номерлы карары.

3. Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында әлеге карарны бастырып чыгарырга (<http://pravo.tatarstan.ru>).

4.Өлеге карарның үтөлешен тикшереп торуны Апас муниципаль районы башлыгы урынбасары Л.Т.Хантимировка йөкләргә.

**Апас муниципаль районы
Башлыгы**

Р.Ф. Хисамутдинов

Татарстан Республикасы
Апас муниципаль районы
Советының
2021 елның ___ августыннан
___ номерлы карары белән расланган

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советы депутаты статусы нигезләмәсе

Өлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советы депутатының (алга таба - депутат) хокукларын һәм бурычларын билгели, үз вәкаләтләрән башкарганда төп хокукый һәм социаль гарантияләрне күздә тотта.

1 статья. Гомуми нигезләмәләр

1. Депутат статусы Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, “Апас муниципаль районы” муниципаль берәмлеге уставы (алга таба - район уставы), өлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Депутат булып бермандатлы сайлау округы буенча муниципаль сайлауларда сайланган һәм район Советында Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнарында һәм муниципаль норматив хокукый актларда каралган вәкилләккә һәм башка вәкаләтләрне башкарырга вәкаләтле Россия Федерациясе гражданы тора.

3. Депутатның вәкаләтләре чоры Татарстан Республикасы законы нигезендә район уставында билгеләнә һәм биш ел тәшкил итә.

4. Депутатның вәкаләтләре Апас муниципаль районы составына керүче жирлек башлыгы вазыйфасына керешкән көннән яисә жирлекнең вәкилләккә органы депутатлары арасыннан Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советы (алга таба - район Советы) депутаты булып сайланган көннән башлана һәм яңа сайланган жирлек башлыгы вазыйфасына керешкән көннән яисә өлеге жирлекнең район Советы составына чираттагы сайлану турындагы карар үз көченә керткән көннән туктатыла.

5. Депутатка үз вәкаләтләрән тоткарлыксыз гамәлгә ашыру өчен шартлар тәэмин ителә.

2 статья. Депутат статусына бәйле чикләүләр, тыюлар

1. Депутат «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда (алга таба - 131-ФЗ номерлы Федераль закон) билгеләнгән очрактан тыш, башка муниципаль берәмлекнең вәкилләккә органы яисә башка муниципаль берәмлекнең сайланулы вазыйфаи заты депутаты вәкаләтләрән бер үк вакытта башкара алмый.

2. Даими нигездә үз вәкаләтләрән гамәлгә ашыручы депутат

түбэндәгеләргә хокуклы түгел:

1) эшмәкәрлек эшчәнлегә белән шәхсэн яки ышанычлы затлар аша шөгыльләнәргә;

2) коммерция яисә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә катнашырга, түбэндәге очраклардан тыш:

а) сәяси партия белән идарә итүдә, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафыннан түләүсез нигездә катнашу, башка ижтимагый оешма, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары съездында (конференциясендә) яисә гомуми жыелышында, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтендә катнашу;

б) коммерциячел булмаган оешма идарәсендә (сәяси партия идарәсендә, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафыннан катнашудан, башка ижтимагый оешма, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары съездында (конференциясендә) яисә гомуми жыелышында катнашудан тыш) Татарстан Республикасы законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына алдан хәбәр итеп, түләүсез нигездә катнашу;

в) Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре советында, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тапшыру;

г) идарә органнарында һәм ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә оештыруны, гамәлгә куючысы (катнашучы) муниципаль берәмлек булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) тарафыннан оешманы гамәлгә куючының вәкаләтләрен муниципаль берәмлек исемнән гамәлгә ашыру тәртибен йә муниципаль милектәге акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә тапшыру;

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижәт эшчәнлегеннән тыш бүтән түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә. Шул ук вакытта укучылык, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек, әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсе яисә Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса, чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый;

4) Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, чит ил коммерциячел булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территориясендә аларның структур бүлекчәләренең идарә органнары, попечительлар яисә күзәтү советлары, башка органнары составына керергә.

3. Депутат «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләренә, тьюларны, бурычларны үтәргә тиеш., жирле

үзидарәнен сайланулы органы әгъзасының, жирле үзидарәнен сайланулы вазыйфай затының вәкаләтләре «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрдәгә 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Дәүләт Вазыйфаларын биләүче затлар һәм башка затлар чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен контрольдә тоту турында» 2012 елның 3 декабрдәгә 230-ФЗ номерлы Федераль закон, «Аерым категориядәгә затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлары (кертемнәре) булуны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булмауны тыю турында» 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән бурычларны үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла.

4. Даими нигездә вәкаләтләр башкаручы депутат гражданлык, административ яки жинаять эше буенча яки административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллең очрактарыннан тыш) сыйфатында катнаша алмый.

3 статья. Депутатның хокуклары

1. Депутат түбәндәгеләргә хокуклы:

- 1) даими комиссияләргә һәм тиешле вазыйфаларга район Советында сайлап алынырга һәм сайланырга;
- 2) район Советына карау өчен сораулар бирергә;
- 3) район Советы тарафыннан төзелә торган органнар һәм район Советы тарафыннан сайлана (билгеләнә торган, килештерелә торган) вазыйфай затлар кандидатуралары мәсьәләләре буенча фикер әйтергә;
- 4) хокук чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә район Советының хокукый актлары проектларын кертергә;
- 5) көн тәртибе, карау тәртибе һәм тикшерелә торган мәсьәләләренә асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр кертергә, район Советы карарлары проектларына төзәтмәләр кертергә;
- 6) район Советы утырышларында теләсә кайсы органның яисә район Советы карамагындагы вазыйфай затның чираттан тыш хисабын яисә мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;
- 7) әлеге Регламентта билгеләнгән тәртиптә каршылыкларда катнашырга;
- 8) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр бирергә;
- 9) район Советы утырышларында гражданның, аның фикеренчә, ижтимагый әһәмияткә ия мөрәжәгатьләрен игълан итү;
- 10) район Советы төзи торган органнарның составы (микъдар, шәхси) һәм район Советы тарафыннан сайлана торган (билгеләнгән, килештерелә торган) вазыйфай затларның кандидатуралары буенча фикер әйтергә;
- 11) даими комиссияләренә беркетмәләре, район Советы утырышлары белән танышырга.

4 статья. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Вәкаләтләр түбәндәгә очрактарда вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләге белән туктату;
- 3) суд тарафыннан хокуктан файдалануга сәләтсез яисә хокуктан файдалану сәләте чикләнгән дип танылса;
- 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылса яисә вафат дип игълан ителсә;
- 5) аңа карата судның гаепләү карары законлы көченә керү;
- 6) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;
- 7) Россия Федерациясе гражданлыгын йә чит ил гражданлыгын туктату - аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, чит ил гражданлыгы (ярдәмгә алу) яисә чит ил гражданы яисә чит ил гражданы территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ булырга хокуклы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, чит ил гражданы яисә чит ил гражданы яисә Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы булган чит ил гражданы яисә чит ил гражданының даими яшәү хокукын раслаучы башка документ булырга, әгәр Россия Федерациясенәң халыкара килешүендә башкасы каралмаган булса;
- 8) сайлаучылар тарафыннан туктату;
- 9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;
- 9.1) хәрби хезмәткә чакыру яисә аны алыштыра торган альтернатив граждан хезмәтенә юлламалар;
- 10) 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән башка очракларда.

2. Депутатның вәкаләтләре 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла.

5 статья. Депутатның таныклыгы һәм күкрәк билгесе

1. Депутатның шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы документ булган таныклыгы, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында аның тарафыннан кулланыла торган күкрәк билгесе бар.

2. Таныклык турында нигезләмә, аның үрнәге Район Советы тарафыннан раслана.

6 статья. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутатлар, кагыйдә буларак, үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаралар.

2. Район Советының билгеләнгән саныннан кимендә 10 процент депутат даими нигездә эшли ала.

3. Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыру өчен депутатка эш урынын (вазыйфасын) Татарстан Республикасы законы нигезендә районның дәвамлылыгы билгеләнә торган чорга саклап калу гарантияләне һәм тулаем алганда аена ике һәм аннан да күбрәк эш көне төзи алмый.

7 статья. Депутатның эшчәнлек рәвешләре

1. Депутатның эшчәнлек рәвешләренә түбәндәгеләр керә:

- 1) район Советы утырышлары эшендә катнашу;
- 2) район Советының даими комиссияләре эшендә катнашу;
- 3) федераль дәүләт хакимияте органнарының, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының вазыйфай затларына, оештыру-хокукий рәвешләренә, ижтимагый берләшмәләргә бәйсез рәвештә, оешма житәкчеләренә мөрәжәгать; норматив хокукий акт проектын кертү;
- 5) депутат гарызнамәсе кертү;
- 6) район Советы тарафыннан кабул ителә торган муниципаль хокукий актлар проектларын эшләүдә катнашу;
- 7) Татарстан Республикасы Дәүләт Советына закон чыгару инициативасы тәртибендә район Советы тарафыннан кертелә торган Татарстан Республикасы законнары проектларын эзерләүдә катнашу;
- 8) сайлаучылар белән очрашулар, аларның мөрәжәгатьләре белән эшләү, вәкиле булган жирлек халкына район жирле үзидарә органнары эшчәнлегә һәм эшчәнлегә турында мәгълүмат бирү;
- 9) жирле референдумнарны, гавами тыңлауларны, жылышларны, конференцияләрне һәм гражданның сораштыруларын оештыруда һәм уздыруда катнашу;
- 10) территориаль ижтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат үз эшчәнлеген федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында һәм район Уставында каралган башка рәвешләрдә дә гамәлгә ашырырга мөмкин.

8 статья. Депутат берләшмәләре

1. Район Советы карый торган мәсьәләләр буенча бердәм эшчәнлек алып бару һәм бердәм позиция белдерү өчен депутатлар партия, территориаль, һөнәри яисә башка билгеләр буенча депутат берләшмәләре (фракцияләр, төркемнәр һәм башка депутат берләшмәләре) төзәргә хокуклы. Депутат берләшмәләре тигез хокукларга ия.

2. Төрле депутат берләшмәләре вәкилләренә уртак карарларын эшләү максатларында уртак утырышлар, киңәшмәләр, консультацияләр үткәреләргә мөмкин.

3. Депутат берләшмәләре үзләренә житәкче (координацияләүче) органнарының структурасын һәм составын мөстәкыйль билгелиләр. Депутат берләшмәләре үз эшчәнлекләре турында гариза яза, район Советына үзенә житәкче (координацияләүче) органнары структурасы турында хәбәр итә.

4. Депутат язма гариза нигезендә теләсә кайсы вакытта депутат берләшмәсе составыннан чыгарга хокуклы. Депутат берләшмәсенә житәкчеләре (координацияләүче) органнарына депутатлар берләшмәсе составының составы үзгәргәннән соң биш көн эчендә район Советы аппаратына хәбәр итәләр.

9 статья. Депутатның сайлаучылар белән мөнәсәбәтләре

1. Депутат район халкы, шулай ук район территориясендә урнашкан предприятиеләр, оешмалар, дәүләт органнары һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучылар мөрәжәгатен карый, гражданнарны кабул итә, дәүләт хакимиятенә тиешле органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук аена кимендә бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакуләм мәгълүмат чаралары аша үз эшчәнлегенә турында мәгълүмат бирә.

Депутатның сайлаучылар белән очрашулары биналарда, махсус билгеләнгән урыннарда, шулай ук йорт эчендәге территорияләрдә уздырыла. Бу очракта аларны үткәрү тормыш-яшәешне тәэмин итү, транспорт яисә социаль инфраструктура, элемтә объектлары эшчәнлегенә бозылуга, жәяүлеләр һәм (яисә) транспорт чаралары хәрәкәтенә комачаулар булдыруга йә гражданнарның торак урыннарына яисә транспорт яисә социаль инфраструктура объектларына керүенә китермәскә тиеш.

Депутатның гавами чара рәвешендә сайлаучылар белән очрашулары жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы Россия Федерациясә законнары нигезендә үткәрелә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатләрен тәэмин итү чараларын күрә:

- алардан кергән тәкъдимнәрне, шикаятләренә карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләренә дәрәс хәл итүгә булыша;

- гражданнарны кабул итә;

- ижтимагый фикерне өйрәнә һәм кирәк була калса, тиешле дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

10 статья. Депутатлар этикасы кагыйдәләрен үтәү

1. Депутат депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә тиеш:

1) Советта билгеләнгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә;

2) депутат эшчәнлегенә бәйлә булмаган максатларда конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат вазыйфаларын үтәүгә бәйлә рәвештә аңа мәгълүм булган белешмәләренә фаш итмәскә һәм файдаланмаска;

3) шәхсән яисә якын туганнарына кагылышлы мәсьәләләренә хәл иткәндә жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданнар эшчәнлегенә йогынты ясау өчен депутат статусыннан файдаланмаска;

4) депутат бурычларын объектив башкаруда шик тудырырлык үз-үзенә тотыштан тыелырга, шулай ук аның абруена яисә Совет абруена зыян китерергә сәләтле конфликтлы хәлләрдән качарга;

5) вазыйфаи бурычларны үтәгәндә мәнфәгатләр конфликтына китерә торган яисә китерергә мөмкин булган шәхси кызыксынуы барлыкка килгәндә, муниципаль норматив хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә хәбәр итәргә, шулай ук мондый конфликтны булдырмау яисә жайга салу чараларын күрергә тиеш.

2. Депутат этикасы бозылган очракта депутат үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә Совет кушууы буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

11 статья. Депутатның, аның хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр

Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләре тарафыннан керемнәр, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр тапшыру өчен ел саен Татарстан Республикасы Президенты тарафыннан билгеләнгән срокта түбәндәгеләрне тапшырырга тиеш:

1) хисап чорында (1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр) барлык чыганақлардан алынган керемнәре (акчалата бүләкләүне, пенсияләрне, пособиеләрне, башка түләүләрне кертеп) турында белешмәләр, шулай ук аның милек хокукындагы мөлкәте турында һәм хисап чоры ахырына торышы буенча мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр

2) хисап чорында (1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр) алган хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының барлык чыганақлардан (хезмәт хакын, пенсияләрне, пособиеләрне, башка түләүләрне кертеп) керемнәре турында белешмәләр, шулай ук аларның милек хокукындагы мөлкәте турында һәм хисап чоры ахырына аларның мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр (31 декабрь);

3) жир кишәрлеге, башка күчәмсез мөлкәт объекты, транспорт чарасы, кыйммәтле кәгазьләр (оешмаларның устав (тупланма) капиталларындагы катнашу өлешләре, пайлар), цифрлы финанс активлары, хисап чорына цифрлы валюта (1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр) сатып алуға кагылышлы алыш-биреш буенча үз чыгымнары турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының чыгымнары хакында белешмәләр, әгәр мондый алыш-бирешләрнең гомуми суммасы хисап чорына кадәрге соңгы өч елда шушы затның һәм аның хатынының (иренең) гомуми керемнән артып китсә һәм әлеге алыш-бирешләрне башкару чыганақлары хакында.

2. Депутат Татарстан Республикасы Президентына керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр тапшыра.

3. Үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында төгәл булмаган яисә тулы булмаган белешмәләр тапшырган депутатка, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, әгәр бу белешмәләрне бозуның житди булмавы ачыкланса, N 131-ФЗ Федераль законда каралган җаваплылык чаралары кулланылырга мөмкин.

12 статья. Депутатның район Советы утырышларында катнашуы

1. Депутат район Советының барлык утырышларында шәхсән үз катнашырга тиеш.

2. Депутат район Советы утырышларының вакыты һәм урыны, карауға

кертелә торган мәсьәләләр турында вакытында хәбәр итә, шулай ук район Советы регламенты нигезендә әлегә мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны ала.

3. Район Советы утырышларында катнашу мөмкинлегенә булмаса, депутат бу хакта алдан ук район Советы аппаратына хәбәр итә.

13 статья. Район Советының даими комиссияләре эшендә депутатларның катнашуы

1. Депутат район Советының даими комиссияләренә эгзасы булган барлык утырышларында шәхсән үзгә катнашырга тиеш.

2. Депутат даими комиссияләренә утырышлар уздыру вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында вакытында хәбәр итә, шулай ук район Советы регламенты нигезендә әлегә мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны ала.

3. Даими комиссия утырышларында катнашу мөмкин булмаганда, депутат бу хакта алдан ук йә даими комиссия рәисе, йә район Советы аппараты хәбәр итә.

14 статья. Депутат мөрәжәгатьләренә карау

1. Депутат дәүләт органнарына, жирле үзидарә органнарына, оештыру-хокукый рәвешләренә, ижтимагый берләшмәләргә, депутат эшчәнлегенә мәсьәләләргә буенча тиешле вазыйфаи затларга телдән яисә язмага мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат эшчәнлегенә мәсьәләләргә буенча мөрәжәгать иткән жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр һәм аларның вазыйфаи затлары депутатка аның мөрәжәгатенә жавап бирергә яисә соралган документларны яисә мөрәжәгать алган көннән соң 15 көн эчендә, әгәр ул өстәмә өйрәнү яисә тикшерү таләп итмәсә, белешмәләр бирергә тиеш.

3. Депутат мөрәжәгәте белән өстәмә тикшерү яисә нинди дә булса мәсьәләләргә өстәмә өйрәнү кирәк булган очракта, әлегә статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән вазыйфаи затлар һәм житәкчеләр бу хакта депутатка депутат мөрәжәгатен алган көннән соң 15 көн эчендә хәбәр итәргә тиеш. Ахыргы жавап депутатка депутатның язма мөрәжәгатен алган көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча тапшырыла.

4. Дәүләт органнары, оештыру-хокукый рәвешенә бәйсез рәвештә оешмалар, ижтимагый берләшмәләр, аларның вазыйфаи затлары тарафыннан депутатларның мөрәжәгатьләренә карау тәртибе һәм сроклары законнар белән билгеләнә.

5. Депутат жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм аларга мөрәжәгать итеп куелган мәсьәләләргә карауда турыдан-туры катнашырга хокуклы.

15 статья. Депутат гаризасы

1. Депутат яисә депутатлар төркеме район башлыгына, жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә

район Советы компетенциясенә керә торган мәсьәләләр һәм үзенә депутат эшчәнлегә мәсьәләләре буенча депутат гарызнамәсе белән мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат гарызнамәсе район Советы утырышында язма рәвештә кертелә һәм район Советы утырышында игълан ителә. Депутат гарызнамәсен рәсмиләштерү район Советы регламенты нигезендә башкарыла.

3. Депутат таләбе жибәрелгән орган яисә вазыйфаи зат аны алган көннән соң 15 көн эчендә аңа язма рәвештә җавап бирә.

16 статья. Депутатның бурычлары

1. Депутат түбәндегеләргә бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, район Уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә;

2) гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәмин итәргә;

3) даими рәвештә, айга кимендә бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итәргә;

4) оештыру-хокукый рәвешенә бәйсез рәвештә гражданның, оешмаларның, ижтимагый берләшмәләренә, дүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының мөрәжәгатьләрен үз вакытында карарга һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җавап бирергә;

5) очрашуларда турыдан-туры сайлаучылар алдында хисап тотарга, шулай ук үзләренә эшләре турында массакүләм мәгълүмат чаралары аша елына бер тапкырдан да ким булмаган мәгълүмат бирергә;

6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләрен үтәргә;

7) дүләт серен һәм закон белән саклана торган башка серне сакларга, шулай ук депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә аңа мәгълүм булган гражданның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы белешмәләренә фаш итмәскә.

2. Депутат аңа федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, район уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән йөкләнгән башка бурычларны үти.

17 статья. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат, жирле үзидарәнең коллегиаль органы эгъзасы буларак, район Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәмин итә торган тулы хокукларга ия.

2. Район Советы депутатның үз эше турында, шул исәптән район Советында, аның карарларын һәм йөкләмәләрен үтәү турында хәбәрән тыңларга хокуклы.

3. Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары депутатка аның

эшэндә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында депутатка мәгълүмат бирәләр, үзидарәчел территориянең икътисадый һәм социаль үсеше программаларын үтәүнең барышы турында, депутатның тәнкыйть искәрмәләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар турында хәбәр итәләр, законнар депутаты, муниципаль берәмлекләренң вәкиллеке органнары эш практикасын, жәмәгәтьчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

18 статья. Депутат эшчәнлегенә социаль һәм башка гарантияләре

1. Депутат эшчәнлегенә гамәлгә ашыруның социаль һәм башка гарантияләре законнар, муниципаль норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

2. Депутатларның жинаять яки административ жаваплылыкка тартылган хокукларын гарантияләү, тоткарлау, кулга алу, тентү, сорау алу, аларның башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләренә карата эш башкарганда, шулай ук алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урыны булган депутатларга карата оператив-эзләнү чаралары, аларның багажлары, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, алар куллана торган элементә чаралары исәпкә алынганда федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат тавыш биргәндә белдерелгән фикер, позиция, депутатның тиешле статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән вәкаләтләр чоры тәмамланганнан соң, әйтелгән фикерләре өчен жинаять яки административ жаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан ачыктан-ачык кимсетүләр, яла ягу яки федераль законда каралган башка хокук бозуларга жибәрелгән очракларга кагылмый.

19 статья. Депутат эшчәнлегенә гамәлгә ашыруда каршылыктар тудырган өчен жаваплылык

Әлеге Нигезләмәнең нигезләмәләрен жирле үзидарә органнарының, оешмаларның һәм ижтимагый берләшмәләренң вазыйфаи затлары тарафыннан үтәмәү, шул исәптән әлеге Нигезләмәнең билгеләнгән срокларын һәм депутат запросларына һәм мөрәжәгәтләренә мәгълүмат һәм жаваплар бирү тәртибен үтәмәү, алдан ук ялган мәгълүмат бирү, мәгълүмат бирүдән баш тарту, аны бирүдән баш тарту, депутатларны кабул итү кагыйдәләрен бозу кануннарда каралган жаваплылыкка китерә.